

## Veelgestelde vragen over Transportindicatie SDE+

### **Wat is een transportindicatie?**

De transportindicatie is een nieuw onderdeel van de aanvraagprocedure voor de subsidieregeling Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE+). De transportindicatie geeft aan dat het elektriciteitsnet – op het moment van de aanvraag - voldoende ruimte biedt om het project waarvoor subsidie wordt aangevraagd, aan te kunnen sluiten. De elektriciteitsproducenten moeten deze transportindicatie met ingang van 1 oktober 2019 meesturen met hun subsidieaanvraag. De transportindicatie moet er mede voor zorgen dat subsidiegeld wordt toegekend aan die projecten die de grootste kans bieden op realisatie.

### **Waarom is de transportindicatie voor SDE+ nodig?**

Sinds 2016 wordt de SDE+ subsidie vooral aangevraagd door exploitanten van grote zonneparken. Daardoor is het aantal grote commerciële zonneparken in Nederland explosief gegroeid. Dit is vooral het geval in landbouwgebieden, waar de grond relatief goedkoop is en de vraag naar elektriciteit van oudsher laag. Om al die opgewekte elektriciteit in het net kwijt te kunnen, zijn forse verzwaringen van het net nodig. Netverzwaringen vergen echter veel meer tijd dan het aanleggen van een zonnepark. Om die reden is het elektriciteitsnet op steeds meer plaatsen ontoereikend om te snelle groei van zonneparken op te vangen. De netbeheerders pleiten daarom al langere tijd voor maatregelen die het mogelijk maken beter te plannen, het energienet slimmer in te zetten en netverzwaringen sneller uit te voeren. De transportindicatie die door minister Wiebes is ingevoerd, is één van die maatregelen. Door subsidieaanvragers te verplichten een check te doen op de beschikbare netcapaciteit, wil de minister meer duidelijkheid vooraf creëren over de slagingskans van projecten met afgegeven SDE+ en zorgen dat het subsidiegeld daar wordt ingezet waar de kans op realisatie.

### **Wat zijn de 'rode' gebieden van de netbeheerders?**

De netbeheerders hanteren nu 'rode' gebieden waar ze geen transportindicatie kunnen afgeven voor grootschalige productie van duurzame energie. Het gaat om gebieden waar zodanige pieken in opgewekte (duurzame) elektriciteit kunnen ontstaan, dat de betrouwbaarheid van het elektriciteitsnet in gevaar komt. Zonneparken, maar ook windparken, produceren niet altijd evenveel elektriciteit, omdat ze weersafhankelijk zijn. Op zonnige dagen ontstaat een overvloed aan elektriciteit in gebieden waar juist geringe vraag is naar energie. Het net op deze locaties is niet toegerust op dergelijke productie-pieken, die enkele keren per jaar voor kunnen komen. Netbeheerders hebben door de bestaande wet- en regelgeving geen mogelijkheden om deze pieken tegen te houden of de energie bijvoorbeeld tijdelijk op te slaan. Daardoor is de hoogte van mogelijke pieken doorslaggevend voor de vraag of er voldoende netcapaciteit is op een bepaalde locatie. Ook congestiemanagement is geen oplossing (zie de volgende vraag).

**Als er zo weinig pieken zijn die het net niet aankan, waarom sluit de netbeheerder een zonnepark dan niet tijdelijk af op extra zonnige dagen?**

Voor alle rode gebieden is onderzocht of congestiemanagement ('verkeersregeling' op het net) een mogelijkheid zou zijn. Congestiemanagement is een systeem om te voorkomen dat het aanbod van of de vraag naar elektriciteit groter is dan de capaciteit van het netwerk. Het is gebaseerd op marktwerking: klanten kunnen zelf aangeven tegen welke prijs ze bereid zijn minder elektriciteit op het net te zetten dan wel af te nemen. De netbeheerder betaalt hiervoor. Voor het inzetten van congestiemanagement gelden echter strenge wetten en regels, beschreven in de Netcode. Zo mag congestiemanagement in een regio maximaal voor 4 jaar worden ingezet en moeten er voldoende potentiële deelnemers zijn. Producenten van duurzame energie zijn echter niet verplicht om mee te doen aan congestiemanagement..

**Kunnen consumenten in de rode gebieden ook geen zonnepanelen op hun dak leggen?**

Nee, voor consumenten blijft het mogelijk om overtollige energie van hun zonnepanelen (die ze niet zelf gebruiken) terug te leveren aan het net. De transportindicatie is alleen van belang voor grote producenten, zoals grote zonneparken.

**Hoe kan het dat het energienet deze ontwikkelingen niet aankan? Hadden netbeheerders dit niet voorzien?**

De netbeheerders geven al jaren aan dat de netcapaciteit in sommige regio's onvoldoende is om grote hoeveelheden stroom uit zon en wind te kunnen verwerken. Ook investeren we miljarden in verzwaring van de netten op locaties waar bijvoorbeeld windparken worden gepland. Volgens de huidige regelgeving kunnen netbeheerders alleen het net verzwaren op die plekken waarvan zeker is dat er in de toekomst extra capaciteit nodig is. Dat is bij zonneparken echter niet te voorspellen. In Nederland zijn immers geen afspraken over waar precies zonneparken kunnen worden aangelegd.

Door verschillende ontwikkelingen is de bouw van grote commerciële zonneparken in Nederland enorm versneld. De bouw van windparken stakte, de SDE+-subsidie voor biomassa werd ingeperkt en tegelijkertijd werden zonnepanelen in snel tempo goedkoper. Bovendien zijn zonneparken, in tegenstelling tot bijvoorbeeld windparken, snel te realiseren, omdat zowel vergunningsprocedures als realisatie weinig tijd kosten. Ondanks forse investeringen in het elektriciteitsnet, schiet de capaciteit in een aantal landelijke gebieden daarom nu tekort. Een voorbeeld van zo'n situatie is Stadskanaal, waar netbeheerders het net de afgelopen jaren vervijfvoudigden. De vraag steeg echter dertig keer zo snel!

**We hebben in Nederland klimaatdoelen afgesproken. Die houden onder andere in dat er veel meer duurzaam opgewekte energie moet komen. Komen deze klimaatdoelen nu in gevaar?**

De voorwaarde voor een transportindicatie is één van de manieren om te voorkomen dat de klimaatdoelen onhaalbaar worden. Op deze manier wordt de SDE+ vanaf dit najaar toegekend aan projecten die niet alleen ambitieus, maar ook haalbaar zijn. Zo wordt het geld ingezet op die plekken waar het ook echt bijdraagt aan de gestelde doelen. Deze systematiek geeft de netbeheerders bovendien de tijd om te investeren in verzwaring van

het net op locaties waar nu onvoldoende capaciteit is. Ook daar kunnen dan in de toekomst weer projecten gerealiseerd worden.

Met ingang van 2020 gaan we ook andere maatregelen inzetten, zoals aangepaste vormen van congestiemanagement. Ook zetten de netbeheerders in op andere wetgeving – waardoor ze meer mogelijkheden krijgen om de netcapaciteit beter te verdelen. De Regionale Energie Strategieën (RES) zijn voor ons belangrijke samenwerkingspartners om per regio de goede stappen te kunnen zetten.

De minister heeft in zijn [brief aan de Tweede Kamer](#) benadrukt dat het verzwaren van het energienet meer tijd zal kosten en dat de problematiek de komende jaren nog kan toenemen. Daarom blijft hij met partijen in gesprek over vervolgmaatregelen.

### **Het net moet dus flink verzaamd worden. Wie betaalt dat eigenlijk?**

Alle Nederlandse huishoudens betalen mee aan de investeringen in de netten, via een bijdrage in hun energienota. Er zit volgens de netbeheerders echter een onrechtvaardigheid in het systeem. Op dit moment worden de kosten voor onderhoud en uitbreiding van de netten (netkosten) namelijk verdeeld over (alleen) de afnemers van energie (verbruikers). Producenten betalen wel om toegang te krijgen tot het net (aansluitkosten), maar niet de systeemkosten. De nieuwe energie-producerende bedrijven – zoals grote zonneparken – dragen dus niets bij aan de investeringen die nodig zijn om hun duurzame energie te af te voeren. Anders gezegd: de extra dikke kabels en transformatoren die daarvoor nodig zijn, worden door u en mij betaald. De vraag is of dit model van bekostiging niet op de schop moet en wat er dan voor in de plaats moet komen.

Overigens maakt niet alleen de toename van zonneparken het nodig om het elektriciteitsnet aan te passen. Nederland wil minder gebruik gaan maken van aardgas, we gaan steeds meer elektrisch rijden; allemaal ontwikkelingen waardoor het net moet worden uitgebreid. Van een relatief simpel transportsysteem (van energieproducent naar afnemer) moet het net worden omgevormd tot een complex netwerk om energiestromen uit wind en zon lokaal te kunnen opvangen en verdelen of op te slaan. Dat vergt miljardeninvesteringen.

### **Wat moet er nog meer gebeuren om het energienet voor te bereiden op de toekomst?**

Het Nederlandse energiesysteem zal de komende jaren fundamenteel veranderen. Was het energienet oorspronkelijk ingericht op het simpelweg faciliteren van producenten en afnemers, de komende jaren spelen er nieuwe vragen. Hoe stemmen we energievraag en -aanbod af? Hoe combineren we de inzet van elektriciteit en duurzame gassen, zoals biogas en waterstof? Het energienet is van ons allemaal. Daarom is het nodig om met elkaar nieuwe afspraken te maken over hoe we het net vormgeven en beheren en wat daarbij de rol van de netbeheerder moet zijn. De netbeheerders zijn actief in gesprek met overheden en andere stakeholders over zo'n structurele, samenhangende toekomstvisie op het energiesysteem.